

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 2/2022 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat i en reunió virtual de data 7 d'abril de 2022 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 2/2022

ASSUMPTE: Queixa on-line de J. M. F., presentada l'11 de gener de 2022, sobre la omissió de referències a la pràctica de blackface (1) en la informació sobre la cavalcada de Reis d'Igualada continguda en una notícia del Regió7 (2) i en altres mitjans de comunicació.

ANTECEDENTS

El fet que ha motivat la denúncia fa referència a la manca d'al·lusions a la pràctica del blackface, en la figura del rei Baltasar, en la cavalcada de Reis d'enguany a la ciutat d'Igualada, en un moment en que, segons diu la demandant, "diverses diputades del Parlament de Catalunya i la mateixa presidenta s'hi pronuncia al respecte a través de xarxes socials".

Al mateix temps, la senyora F. informa de l'existència d'un article en un número de l'any 2019 (3) de la mateixa publicació Regió7 on es diu que el blackface no és una pràctica racista, utilitzant per justificar-ho termes racistes com "raça blanca".

La senyora F. es refereix, així mateix, al vídeo que va produir l'Ajuntament d'Igualada sobre la cavalcada de Reis, i que es troba penjat al web de Ràdio Igualada (4), en el que tampoc es fa cap esment sobre la polèmica del blackface.

Finalment, la senyora F. fa referència a la presència en tots els casos esmentats de la periodista Miti Vendrell, com a comentarista del vídeo de la cavalcada, i al mateix temps col·laboradora de Regio7 i de Ràdio Igualada, i es pregunta si es tracta d'un cas de **conflicte d'interessos**.

CODI DEONTOLÒGIC

La queixa presentada no fa esment específic a cap dels punts del Codi Deontològic, encara que del contingut de la denúncia es pot estimar que fa referència als següents criteris:

Criteri 1: Informar de manera acurada i precisa.

El professional del periodisme està compromès amb la recerca de la veritat i, conseqüentment, té l'obligació d'acostar-se a la realitat dels esdeveniments amb la màxima fidelitat possible. Els mitjans han d'observar sempre una clara distinció entre les informacions i les opinions, difondre únicament informacions contrastades amb diligència, i evitar la difusió de conjectures i rumors com si es tractés de fets.

Criteri 7: Evitar el conflicte d'interessos

No es poden acceptar mai retribucions o gratificacions de tercers per promoure, orientar o publicar informacions i opinions. La recepció d'obsequis promocionals o commemoratius no pot ultrapassar el criteri estricte de la cortesia, segons els barems establerts per les organitzacions periodístiques. Tampoc no és admissible simultaniejar

l'exercici del periodisme amb altres activitats remunerades que posin en perill els principis de veracitat i independència.

Cal rebutjar les fórmules de promoció o publicitat sota l'aparença deliberada d'informacions periodístiques.

Com a norma general, els professionals de la informació han d'evitar qualsevol situació de conflicte d'interessos, ja sigui d'àmbit polític, comercial, econòmic, financer o familiar, que posi en qüestió la credibilitat i imparcialitat de la seva funció.

Criteri 12: Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral.

No es pot discriminar cap persona a causa de la seva condició sexual, discapacitat física o mental, creences, origen ètnic, nacionalitat o extracció social. Així mateix, cal evitar expressions vexatòries que puguin incitar a l'odi i a l'ús de la violència. Els periodistes han de ser especialment sensibles a la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats.

AL·LEGACIONS

El CIC va traslladar la queixa de la senyora Font als mitjans al·ludits en la denúncia perquè fessin les al·legacions que consideressin oportunes.

En data 13 de gener de 2022, el senyor Marc Mercè i Casaponsa, director del diari **Regió7**, va respondre al CIC afirmant que "Regió7 decideix els temes que cobreix i la forma en què els cobreix, en funció del seu interès públic i de la disponibilitat redaccional". També qualifica la reclamació com una visió estrictament personal sobre com hauria hagut de ser el cobriment del diari.

El dia 14 de gener, la senyora Montserrat Sanou Pacheco, codirectora de **Ràdio Igualada**, va respondre al CIC mitjançant un conjunt d'al·legacions que, en síntesi, venen a dir el següent:

- Que Ràdio Igualada no va realitzar la transmissió de la cavalcada de Reis, sinó que aquesta va ser feta per una productora privada, Global Production, i que, en conseqüència, no és responsable ni del format ni del tractament informatiu de la transmissió, havent-se limitat a cedir espai en el seu web per augmentar la difusió de l'acte.
- Que Ràdio Igualada no ha donat ni dona cap consigna als seus treballadors i col·laboradors per evitar el debat del *blackface* o qualsevol altre. Mostra d'això és que, la mateixa setmana, una notícia de Poble Actiu a Igualada sobre el tema en qüestió va ser difosa en els butlletins informatius de Ràdio Igualada.
- Que la periodista Miti Vendrell, està contractada per Ràdio Igualada a través d'un Pla de Garantia Juvenil, fet que no impedeix que pugui fer col·laboracions amb altres mitjans o amb la productora Global Production. I que aquesta circumstància no genera un conflicte d'interessos, sempre que no suposi desatendre la feina per a la que ha estat contractada, ni posi en perill els principis de veracitat i independència exigibles.

CONSIDERACIONS

El fenomen *blackface* és una pràctica que es va originar als EUA a començaments del segle XIX i que posteriorment va arribar a Europa. Consisteix en un tipus de maquillatge teatral que sol aplicar-se a la cara d'una persona blanca perquè sembli negra.

Al nostre país, hi ha una tradició similar que segueix vigent; és el cas de fer desfilar una persona que representa el rei Baltasar, disfressada amb la cara pintada negra en la cavalcada de Reis de la nit del 5 de gener.

En els darrers anys, diverses organitzacions i moviments socials han promogut a través de les xarxes socials campanyes adreçades a eliminar la pràctica del blackface de les cavalcades al nostre país, fet que s'ha traduït en una disminució significativa del seu ús. En el cas d'Igualada, però, la seva cavalcada, que es remunta a l'any 1895, continua essent una de les poques que segueixen practicant el blackface. La raó que exposen els organitzadors és que degut al sistema de repartiment domiciliari de joguines que caracteritza aquest esdeveniment a Igualada, es fa molt difícil substituir tots aquests personatges maquillats de negre per persones autèntiques.

Fruit de les noves orientacions de la nostra societat i per evitar discriminacions per raons de raça, moltes ciutats i pobles han anat substituint aquesta pràctica de maquillatge per la representació del rei Baltasar mitjançant una persona afrodescendent.

Però, del què es tracta en aquesta ponència no és valorar la realització de la pràctica del blackface, sinó el tractament informatiu de la cavalcada de Reis d'Igualada en els mitjans locals, motiu principal de la denúncia presentada al CIC.

Des d'aquest darrer punt de vista, cal tenir present que la polèmica al voltant de la pràctica del blackface ha estat molt present a Igualada pels vols de la diada de Reis dels darrers anys. Com també ho va ser fa tres anys quan, amb motiu del 125 aniversari de la cavalcada, TV3 tenia previst retransmetre-la a tot Catalunya però va renunciar a fer-la per disconformitat amb la pràctica del maquillatge.

El cert és que nombrosos mitjans de comunicació s'han ocupat del tema al llarg dels darrers anys, valorant en un sentit o un altre aquesta pràctica, o com a mínim donant a conèixer la polèmica existent al seu voltant. Es fa difícil d'entendre doncs que, en les circumstàncies descrites, ni el diari Regió7 ni l'emissora de Ràdio Igualada no hi hagin fet cap tipus de referència.

Com ja s'ha dit en l'exposició dels fets, Regió7 va publicar l'any 2019 un article que amb el títol "L'essencial i l'accessori", a propòsit de la cancel·lació de la retransmissió de la cavalcada de Reis d'Igualada per TV3, en el que defensa la pràctica del blackface invocant una tradició més que centenària.

Per altra banda, en el conjunt d'al·legacions presentades per Ràdio Igualada, crida l'atenció l'argument segons el qual, com que la producció de la transmissió de l'esdeveniment va ser encarregada per l'Ajuntament i la Comissió de la Cavalcada a una empresa privada externa (Global Production), l'emissora no és responsable ni del format ni del tractament informatiu donats a la transmissió. Més aviat semblaria que el fet d'allotjar les imatges en la seva web sí la fa responsable.

Quan a la presumpció d'existència d'un conflicte d'interessos pel fet que la periodista Miti Vendrell estigui contractada al mateix temps per Ràdio Igualada i Regió7, i participi com a comentarista en la retransmissió de la cavalcada per Ràdio Igualada, no sembla que tingui gaire sentit, atès que es tracta d'una pràctica força habitual en el món dels professionals de la informació.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Analtzada la queixa presentada per la senyora J. M. F. i fetes les valoracions oportunes considerem que l'omissió de referències a la pràctica del *blackface* en la cavalcada de Reis d'Igualada no suposa una vulneració el criteri 1 del Codi Deontològic, en tant que no es pot valorar com a tal l'omissió de referències a un fet que, encara que és prou polèmic, s'emmarca en el context d'una retransmissió destinada molt especialment al

públic infantil. A més, no es pot oblidar que el conjunt de l'esdeveniment, és a dir la representació d'una cavalcada de Reis, no deixa de ser tota ella el fruit d'una ficció.

Pel que fa al presumpte conflicte d'interessos, recollit en el criteri 7 del Codi Deontològic, no s'observa cap irregularitat en el fet que la periodista Miti Vendrell compagini la seva feina en diferents mitjans de comunicació, ja que es tracta d'una pràctica habitual dins del sector.

Finalment, quant a la possible vulneració del criteri 12, que parla de respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral, considerem que l'objecte d'aquesta ponència no es valorar els fets sinó el seu tractament informatiu, sense perjudici que el CIC pugui tenir una opinió contrària a la pràctica del *blackface*.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 7 d'abril de 2022. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General